

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Lei ex.

Ferul, nicovala și ciocanul nostru

Arad, 23 Septembrie

ȘCOLILE DE MESERII

NOTE

Japonia și D'Annunzio

Arad, 23 Sept.

Poetul japonez Harukiki Scimoi a sosit în Italia unde a avut o întrevedere cu Gabriele D'Annunzio. Intrevederea aceasta a avut o țintă cu totul neprevăzută. Poetul italian ar trebui să ajute Japonia să rezolve o criză morală de care suferă și pe care Scimoi a rezumat-o în câteva cuvinte: desmembrarea și desorientarea sufletului antic.

Scimoi a venit la D'Annunzio aducându-i o scrisoare din partea Societății patriotice politice „Karpis” presidată de Kaiun Miscina, împreună cu fostul ministru al instrucției Sanayanaghi, astăzi președinte al Asociației imperiale de instrucție permanentă.

„Am prezentat lui D'Annunzio — a spus Scimoi, — un lung apel în limba japoneză.”

Intrebat asupra conținutului acestui mesaj, poetul japonez a răspuns:

„Înainte de toate exprimă imensa admirație japoneză pentru acest tată al poeziei, — așa îl numim noi. D'Annunzio, pentru noi nu e străin, ci personificarea celui mai mare ideal milenar al nostru, a acelei discipline de războinici antici care reușea să contopească poezia cu eroismul, artele cu armele, care la noi se cheamă „buscido”. Esența sa e sacrificială, e demnită, e patriotismul înțeles ca unificarea a sufletului național: „toți pentru unul”. Samuraii noștri se măsurau adincoară în dueli epice care erau în același timp, întreceri geniale de improvizată lirică. Singur învingătorul în aceasta din urmă avea facultatea de a ucide rivalul sau dreptul de a-și avea viața. Iată pentru ce Gabriele D'Annunzio ne pare reîncarnarea în Italia a sufletului tradițional și popular al Japoniei: iată pentru ce astăzi nimeni altul nu poate face minunea de-a da directiva viitorului nostru decât acest tată al poeziei!”

„În mesaj e spus că buscido-ul se înalță în Gabriele D'Annunzio tocmai ca muntele nostru cel mai înalt, Fugi, și în el înflorește ca cireșul, simbolul nostru național, care reprezintă trei

lucruri: idealismul, pentru că nu dă recoltă de fructe; viața scurtă și glorioasă, pentru că înflorește doar pentru trei zile; și moartea frumoasă, pentru că astfel este ninsoarea trandafirie a petalelor lui.

Noi vom să încredințăm destinul patriei, copiii de astăzi, cari au sfânta datorie de-a construi Imperiul de mâine. Pentru asta mesajul cere, în partea primă, ca D'Annunzio să compună un imn național care să poată fi pus pe muzică și cântat de copiii japonezi și care să le arate calea. După cum se știe metrica noastră e un fel de sinteză extrem de concisă: sunt de-ajuns pentru o lirică completă câteva silabe, trei ori patru versuri. Poezia stă pentru noi în a culege un infir de idei într-un minim de formă, într-o fulgerare. Acest imn poate fi însă în orice metru și de orice lungime.”

D'Annunzio n'ar fi luat nici un angajament. El vrea să se mai gândească.

„Nu mi-a promis nimic — a spus Scimoi — însă programul nostru l'a însuflețit. De el atârna dacă vrea să fie oaspele împăratului, guvernului și poporului japonez. D'Annunzio mi-a amintit vechiul lui vis de a pleca din Roma la Tokio, în „cocorul lui de foc”, vis pe care voia să-l realizeze când a fost întrerupt de aventura dela Fiume. Sborul urma să țină 12-14 zile.

„Dacă se va hotărî să vină în Japonia, după prima primire grandioasă de severă în capitală și în centrele imperiului, D'Annunzio va fi invitat la o lună de repaos paradisiac. Va fi pusă la dispoziția sa o casă plutitoare care se va mișca fără țintă în Leto Naikai, marea internă a Japoniei, regiunea noastră cea mai incântătoare, care e un arhipelag de mii de insule stâncoase, care pînă pești și case foarte ospitaliere de pescari, cu pești minunați, fermecătoare sub luna plină. Pe bordul casei plutitoare vor fi gheise etc.”

Suntem siguri că marele Cagliostro modern posez-ul fără pereche, își va părasi singurătatea dela Vittoriale care nu-i prea șade bine, și va pleca spre Japonia. Nu știu însă dacă Japoniezii vor profita pe urma acestei vizite și pe urmă inmulțirea națională li-l va confecționa, poate, D'Annunzio!

Spicuri

Un nou prieten al revanșei maghiare. — Câinele lui Matiaș-Crai.

Arad, 23 Sept.

Intre personalitățile de valoare generală în politica internațională, ungerii numără o seamă de prieteni declarați. Lloyd George în Anglia, Francesco Nitti în Italia și Clemenceux în Franța au ridicat din când în când moralul vecinilor noștri prin declarații și articole de ziare, care uneori se îndreptau față împotriva pactului dela Trianon. Se știe apoi, că între oamenii politici de calibrul mai mic, ei au simpatii până și în Franța. Mai nou s'a atașat dezideratelor panmaghiare exaltatul aed dela Gardone, Gabrielle D'Annunzio, care — după cum cititorii noștri au aflat — a spus, că ungerii sunt prea puțin iredențiști. Acum nouă zile, la 14 Septembrie, un alt mare italian, de-o reputație mai sobă, istoriograful Guglielmo Ferrero dela Firenze, despre care am mai vorbit dăunazi, a dat unui răspândit ziar dela Budapesta, încredințări de mare simpatie ungerilor, dar în același timp și un exemplu de cât de neorientat poate să fie până și un mare om de știință uneori. Și dacă unui D'Annunzio multe i se trec cu vederea, chiar din partea italienilor, lui Ferrero însă, care este omul sinfezelor istorice, lumea din apus îi acordă multă încredere. Propagandei noastre în străinătate îi revine deci o mare datorie: să facă totul pentru a informa pe oamenii de autoritate științifică asupra realităților din această parte a continentului.

Retinem aici numai două crâmpene din declarațiile lui Ferrero, pentru ca să se vadă cât de mult se impune opera de luminare a străinătății.

— A fost — spune Ferrero — demență, crimă și nenorocire în același

timp, ca după ce dinastia (habsburgică N. R.) a fost alungată, s'a îmbrăcăt în acea unitate geografică, menită să ne fie latinilor cel mai excelent scut în lupta noastră contra germanilor.

„Demență”, „crimă”, „nenorocire” sunt cuvinte tari în gura unui savant, care a putut să scrie cea mai bună istorie a Romei vechi. De-o fi fost și'n materia istoriografică romană tot atât de bine orientat Ferrero, — ne putem atunci face o părere mai mult despre relativitatea valorii ce pot să prezinte operele pretinse științifice.

— Mai dureros este — continuă Ferrero — că momentan nu se poate ajuta nimic. De altfel părerea mea este, că în Europa Centrală naționalismul este de scurtă durată, căci așa este situația ei geografică. Necesitățile economice vor încheia iarăși la un loc singuraticile bucați, despărțite prin explozie. Dar cine poate să știe ce va face Rusia. În adevăr Rusia este pentru moment o enigmă, semn de întrebare, un mare necunoscut și putem zice că azi nu există o Europă Centrală, ci există doar un stat tampon, un zid mare, care separă Europa Mare de — bolșevism.

Mai spune istoriograful italian, că Ungaria cea milenară a făcut o greșală fatală când a intrat în război alături de Germania. Cât de ușor poate să-i opuipe lui Ferrero realitatea și cel mai elementar cunoscător al așezărilor demografice din centrul Europei. Adevărul e că fosta monarhie habsburgică a fost un absurd mozaic de popoare, deci n'a putut constitui o unitate organică, în stare să tamponeze pe latini în expansiunea lor antigermanică. Relativa majoritate în fostul imperiu au avut-o chiar germanii, — deci cât de nelogică este teza lui Ferrero. Un silnic conglomerat de popoare eterogene,

patroni inconștienți, a făcut ca să fie todeauna preferat elementul strein în chiar industria românești din vechiul regat. În Ardeal, românii în mod sistematic au fost îndepărtați dela orașe și erau tolerați numai să lucreze pământul la sate. În chipul acesta se explică citadelele unguerești clădite nenatural în mijlocul unei populații rurale românești, cum este Aradul.

Școlile de meserii au rostul să crească aceste citadele. Prin lucrătorii inteligenți și pricepuți, educați sufleteste și trupește, se poate concura elementul străin, care — trebuie să recunoaștem — este bine pregătit. Când vom avea mulți lucrătorii români, buni, atunci în mod firesc lucrătorii străini vor pricepe, că aici nu este o colonie africană, își vor căuta aiurea norocul, iar pe noi ne vor lăsa să batem fierul nostru pe nicovala noastră, cu ciocanul nostru! În chipul acesta romanizarea industriei și a orașului se face lent și sigur și nu vor trece 10 ani fără ca transformarea să nu fie bine simțită. Trebuie să dăm oupații utile fiilor de săteni — utile pentru ei și pentru societate — să formăm din ei arma de muncitori industriali, mai ales acum când s'au epuizat ultimele rezerve pentru împământeni. Operă de prevedere socială, de echilibru social, de economie națională.

Trebuie să știm un lucru: toți cei eșiți din școlile de meserii, încetează de a mai fi o povară pentru stat, și devin din acel moment producători utili societății. Pentru scurtul timp de 3-4 ani, cât stau în școlile de meserii, ori ce sacrificii bănesc pe ca e-lar face societatea pentru buna lor pregătire, este mică față de utilitatea lor zeci de ani în viitor. Deaceia nu trebuie să preocupăm ajutorul material necesar pentru buna lor organizare. Internate încăpătoare, atelierele suficiente și bine utilizate pentru buna lor pregătire, burse pentru toți săracii care vin la această școală. Aduc mulțumiri bunului român care a publicat articolul din „Tribuna Nouă” și a deschis o chestiune atât de importantă pentru viața economică și socială a țării în general și a orașului și județului Arad în special. M'am simțit dator să nu las strigătul de bucurie și durere fără ecou și cu slabele mele puteri să fac această expunere pentru cei care nu cunosc, poate, rostul școlii noastre și pentru cei cari se interesează de dezvoltarea viitoare economică și națională a orașului și județului nostru și au dorința și mijloacele să contribuie la aceasta.

Ing. C. Bălțeanu
Dir. Șc. de Arte și Meserii
din Arad.

Pentru stabilizarea leului

M. Oromolu guvernatorul Băncii Naționale, a angajat la Londra o scrie de convorbiri cu mai mulți financieri englezi în vederea sprijinirii leului românesc pe piețele străine, cu scopul de a-i asigura stabilizarea.

E vorba de stabilit în sensul acesta o colaborare între finanța engleză și Banca Națională a României.

Statele-Unite și legea minelor

Oficiul cehoslovac „Prager Presse” a primit dela corespondentul său din Paris, următoarea telegramă: Paris, 18. Sept. — Din Washington se anunță: Președintele Statelor-Unite, d. Coolidge, a primit ieri în audiență pe d. Jvy, ministrul american la București.

Obiectul audienței au fost hotărârile luate de guvernul român în cecece privește administrația sondelor de petrol și legea minelor. D. Coolidge a declarat ministrului că atât Statele-Unite cât și celelalte puteri trebuia să mențină în întregime protestul lor contra acestor legiuiri.

Lichidarea restituiților ungare

D. dr. Gh. Manolescu, șeful serviciului român de restituții dela Budapesta a plecat în această localitate cu ultimele dispozițiuni pentru executarea acordului ce s'a încheiat cu guvernul ungar pentru lichidarea restituiților.

Rămân însă încă pe atâți elevi, fii de săteni săraci, care, o mică parte dorm dela gazde mizerabile, prin pivnițele din mahalalele Aradului, iar restul, după 8 ore de muncă pe zi — cât cere programul școlii noastre — se îndreaptă prin trenuri pela satele lor, pe o rază de 30 km. în jurul Aradului, în fiecare dimineață și seară, vara și iarna, mai ales iarna! Ce educație poate da școala la acești elevi adăpostiți pela gazde străine, unde numai românește n'aud vorbindu-se, sau care în fiecare zi îngheștii în promiscuitatea trenurilor, de 2 ori pe zi au ocaziunea să vadă și să audă imoralitatea din trenuri!

Dar pentru școlile de meserii în primul rând — afară de instrucție teoretică și practică — se cere moralitate și caracter. Mai târziu, în ateliere, absolvenții lor vor trebui să formeze curente sănătoase de care să se isbească tendințele de dezorganizare și ideile nesănătoase pe care le seamănă printre lucrătorii simpli, oamenii plătiți de finanța streină intereselor noastre. Lucrătorul neștiutor să găsească la un lucrător cult, raza de lumină sănătoasă pe care să-și croiască calea în dedalul ideilor neoapte și distrugătoare. Pentru aceasta trebuie ca toți elevii, fără deosebire de domiciliu, să fie crescuți în internate, unde să se completeze instrucția prin educație, unde să găsească un adăpost și o hrană bună după 8 ore de muncă, unde să găsească curățenie și recreație fizică și sufleteste și trupește. Numai astfel putem să înlocuim elementul strein prin sim-lul joc al concurenței, pe calea „cererii și a ofertei”, fără șguduirii și fără „Liga Națiunilor”. Trebuie să precizem: elementul românesc — după experiența ce o am — are în el toate aptitudinile pentru meșteșug, numai îndrumarea să fie sănătoasă. În direcția aceasta orice sacrificiu material nu este prea mare. Pentru aceasta trebuie un internat încăpător și propriu, dar nu avem decamdată.

Am vorbit mai sus de ateliere, care au ajuns prea mici pentru nevoile de azi ale școlii. Construite pentru 100 de elevi, ele cuprind astăzi 170 de elevi. Mai mulți nu pot intra. În 3 ani de-arândul s'au gonit dela porțile școlii câte 40-50 de copii, care veneau să învețe o meserie. Patronii din localitate sânt mai toți străini și cu greu și prin protecție pot intra români ca ucenici. Astfel vedem anomalia că în orașul Arad, împântat într-o regiune curat românească cum este județul Arad, la școala de ucenici, în anul școlar 1922-23, la un număr de 1569 băieți sânt 888 maghiari și numai 309 români (vezi anuarul Școala de Ucenici pe 1922-1923). Și să se noteze: aceasta după 4 ani de regim românesc! Astfel opera de maghiarizare a orașului Arad și a instalațiilor lui industriale, continuă cu violență, sub ochii noștri nepăsători și în plin regim românesc! Acești ucenici sânt viitorii lucrători în fabricile din localitate și viitorii locuitori ai Aradului.

Aradul — un oraș industrial cu mii de lucrători — are populația lui în mare parte formată din lucrători. Procesul de romanizare al lui se grăbește, fără violență, numai prin formarea unui număr cât mai mare de lucrători români, prin ucenicie și prin școala de meserii locală. Trebuie să se construiască cămine încăpătoare pentru ucenici, dezvoltându-se începutul de cămin ce s'a făcut anul trecut, prin buna înțelegere a situației de către primăria locală.

Școala de Arte și Meserii își face toată datoria și cifrele expuse mai sus arată destul de elocvent aceasta. Dar ea ar putea face mult mai mult, dacă s'ar putea găsi un fond de 2-3 milioane lei, pentru construcția unei clădiri anexe, în care parterul ar sluji pentru sporirea și completarea atelierelor existente, iar etajul pentru plasarea internatului. În chipul acesta am putea primi un număr mult mai mare de elevi, am contribui la dezvoltarea curentului actual către meserii ce există între săteni și n'am avea durerea să vedem atâți români plecând, goniiți dela școala lor, unde n'au voit altceva decât să învețe o meserie.

Școlile de meserii sânt necesare în tot cuprinsul țării. Prin ele se formează lucrătorii inteligenți, viitorii meștrii în industria mică și viitorii conducători în industria mare. La noi, aproape toată industria este în mâna streinilor și aceasta numai din pricina unei importanțe ce s'a dat acestor școli. Starea de incultură a lucrătorilor noștri și relele deprinderi căpătate prin ucenicie la

...n. „O bucurie și o durere” din Nr. ziarului „Tribuna Nouă” publicat de român și, după cum se vede din cele un adânc cunoscător al importanței o au școlile de meserii pentru viața și o inimă larg generoasă în această țară și națională a Ardealului, nu poate nerelevat de noi și lăsat să se stingă în pusiu. Apelul călduros cel lui ministru Anghel-u pentru imbunătășirea soartei acestor școli, pentru sporirea școlilor și crearea internatelor lor, știu va găsi la d. ministru o ureche înțeleșă și o inimă larg generoasă în această țară. Am avut fericita ocazie de două ori an — la Cluj cu ocazia deschiderii școlilor de meserii din Ardeal și la Iași, la congresul corpului didactic școlilor de meserii — să-l ascult vorbind ministru despre importanța ce o dă școlii, despre programul său de viitor dezvoltarea lor și silința ce și deține ajungerea acestui țel. Dar d. ministru vedea problema în mare a învățătorii profesional, și nu are posibilitatea de a face perfect starea de lucruri din regiune. Rămâne o datorie din partilor români din localitate, ai reprezentorilor în parlament din Arad și județul și șefilor administrativi din județul nostru, să cunoască mai bine și să dăruiește importanța cea mare ce școala noastră pentru orașul și județul.

Școala de Meserii s'a înființat acum 30 de ani în Arad, prin concursul autorităților locale al ministerului de Industrie și Comerț. Paralel cu ea s'a dezvoltat și marea școală locală, unde absolvenții ei au găsit plasament, ocupând locurile de conducere în aceste industrii. La fabrica „Astra” (secția vagoane și vagoane), sunt peste 200 de absolvenți ai școlii, ocupând locuri de lucrători, maștrii, maștrii, desenatori, șefi de biurouri și șefi de ateliere, până la postul de diriginte.

Școala a fost creată pentru nevoile industriei. În primele ani, toți din oraș, așa că au nevoie de internat.

În 1918-1919, la preluarea școlii de autoritățile române, din 122 de elevi numai 4 erau români, restul ungeri, un procent de 3,28% români. După elementul românesc, care se afla în școlă, înțeles rostul acestor școli și reînnoirea, binevoitor pentru ei, ce începea școala de meserii din Arad, și nu candidaților români crește.

În 1919-1920, din 107 elevi sunt 13 germani și 92 ungeri, deci un procent de 12,15% români. În 1920-1921, 100 elevi, sunt 32 români, 13 germani, și 57 ungeri, deci un procent de 31% români. În 1921-1922 din 126 elevi, 58 români, 50 ungeri, restul alte naționalități, de un procent de 46% români. În 1922-1923 sunt 98 români din 170 elevi, dând un procent de 58,8% români. În 1923-24 sunt 130 români din 170 elevi, dând un procent de 76,5% români, iar anul școlar curent avem înscriși ca elevi 139 români din 170 elevi, deci un procent de 80% români.

În aceste date se vede: cum a crescut curentul pentru școala de meserii români. Nu a fost nici o protecție de parte, nici o apăsare de cealaltă. Numai joc al concurenței, al marelui număr de români ce au năvălit dela sate, explică cifrele. Anul acesta din 90 de candidați erau streini și 73 români. Au reușit să intre străini și 30 de români. 43 de români au plecat acasă! Anul trecut au fost înscriși încă 50, acum 2 ani așșidera, deși școlii s'au înmulțit, numărul elevilor, ajunși dela 100, pentru că era croită școala, și 70 de elevi, căți avem astăzi. În atelierele n'au sporit de loc, dar internatul n'aveam niciari! Ce fac 139 de fii de țărani — și să se noteze, din cei mai buni, unde mănânc? Aceasta a fost prima dată ce mi-am pus și am căutat s'o rezolv în anul venirii mele ca director. Schimbat destinația câtorva săli, din școala de studiu am făcut dormitoare, în școala de bucătărie și sufragerie și am croit internatul mai întâi pentru 10, apoi pentru 20, apoi pentru 30, și acum pentru 70 elevi.

Mica publicitate

VECHINIA TINERETE ajunge orice femeie, dacă folosește crema „SERAILA”...

MIERE cumpără în orice cantitate firma: Gustav Dürr, Arad.

ARANJAMENT de MAHAGON, potrivit pentru salon de manucură, de vânzare la ESELE, Str. Meșianu 2.

Bucătărie de prima clasă în restaurantul de nou transformat al lui

MAYER se capătă abonament ieftin. Arad, Strada Bucur Nr. 3.

Nr. act. 1526/1924.

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că firma Steinfeld și Herschkovics din Arad, reprezentată prin avocatul Dr. Felix Bauer...

Licitatiunea va avea loc în ziua de 27 Septembrie a. c. la ora 4 d. m. în Arad, Calea Radnei 56/60.

Prețul de strigare Lei 24.000, amatori vor depune la mâinile subsemnatului un vadiu de Lei 2400.

Marfa se poate vedea la stabilimentul firmei vânzătoare (Arad, Calea Radnei 56/60.)

Condițiunile detaliate se pot cunoaște în biroul subsemnatului srb orele de birou. Arad, la 22 Sept. 1924.

Notar publ.: Dr. SILVIU PASCUȚIU

Diferite lucrări de metal

primește spre esecutare:

Eugen Balla și Fiul

intreprindere de lucrări de fier și metal Arad, Strada Episcopul Radu Nr. 7.

Nr. G. 7856/1924.

Publicațiune de licitație.

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad, No. de mai sus mobile și alte obiecte cuprinse în favorul soției lui Melics Ioan...

Arad, la 15 Septembrie 1924.

Exec. jud. reg.: Gh. Ciupaliga.

Răspândiți Tribuna Nouă!

No. 10—1924.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul delegat executor judecătoresc prin aceasta publică, că în urma deciziei al Judecătorești de ocol Nădlac No. G. 323,3—1924, în favoarea Stefan Szvetlik...

Nădlac, la 17 Septembrie 1924.

INDISCIFRABIL, deleg. executor.

Trăsuri pentru copii

in cea mai bună calitate și etine. Primim tot soiul de reparaturi de trăsuri de copii, punerea de guma, pregătirea de coperișuri și primim să-le și lustruim

ATELIER de TRĂSURI p. COPII

Arad, Strada Simeon Balint (Dessewffy) Nr. 19.

Insertii se primesc la Administratia ziarului.

Advertisement for Fordson tractors and cars, including text: 'Tractoare Fordson cu plug Oliver 7/A și transmisie', 'FORD automobile de persoane, camioane, autobuse, toate piesele pentru Ford și Fordson sistemele cele mai nouă și mai moderne se găsesc în permanență în magazia reprezentanților autorizați „FORD MOTOR-COMPANY”'

Advertisement for 'ASTRA' factory: 'Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad', 'Adr. telegr.: VAGONASTRA TELEFON: 694 și 900'

SECȚIA MOTOARE: Autobuse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (Încărcătură 3 tone). — Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tăierea de ghevinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm. — Prese cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orice marcă.

Arad: Intreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri numărul 6. Brașov: „Silvania” Intreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor numărul 7. Cernăuți: „Mecano” S. A. Piața Unirii numărul 9. Cluj: Blaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 3. Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj. Craiova-Mare: „Economia” S. A. pt. Comerț și Ind. Piața M. Viteazul 1. Sătmăre: Frații Prinț, Turnătorie de Fier și Fabrică de Mașini. Sibiu: Compania Anglo-Americană, Bretter Promenade. Târgu-Mureș: Biró E. Ing. mech. intrepr. tehnică Strada Ștefan-V. 1a. Timisoara: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 5.

s'a desfășurat în mod firesc, căutându-se regrupările firești omogene, cari singure pot să fie de-o durată istorică de aci înainte.

Noi vedem o altă soluție decât Ferrero: alianța, în baza necesităților de existență națională și materială a statelor din centrul Europei, acum când aceste state reprezintă încheșările etnice singure cu putință. Și alianța asta are să vie odată, — dar că în ce formă, e secretul viitorului. Ea va aduce echilibrul continentului în toate senzurile, căci va demarca sferile de influență naturale între latini, germani și slavi.

„Uj Ne zedék” din Budapesta aduce în numărul său de Duminică o corespondență dată de Cluj. Autorul descrie „devastările” regiunii românești, care a reușit să schimbe numai masca orașului, fondul rămânând același: ungurească în toată puterea cuvântului. Reținem din această corespondență, care de altfel picură de ieremiada maghiară, faptul, că la Cluj și în toate celelalte orașe din Ardeal, concetățenii noștri minoritari au o atitudine de dispreț împotriva tuturor lucrurilor românești.

Ca o ilustrare de ce fel și de ce înălțime morală este acest dispreț, corespondentul din chestiune ne dă interesantul amănunt psihologic, că ungiurii din Cluj au poreclit „Lupoaica” din piața principală „căinele lui Matia”. Se știe a-nume, că Italia ne-a trimis în semn de comunitate de origine câteva statuete înfățișând pe Romulus și Remus alăptați de lupoaica dela Tiber. Una din aceste statuete a fost așezată la Cluj, în apropierea uriașei statui a lui Matiaș Crai. A fost un lucru de rău gust și trebuie îndreptat. Să ne aducem aminte, că contele Apponyi, cu ocazia inaugurării ariei statuii monumentale, fiind el oratorul festiv, a spus cuvintele:

„Strălucitul crai maghiar ține cu mâinile amândouă capetele sabiei sale, pentruca să poată para întotdeauna lovitura spadii lui Mihai Viteazul, care amenință Ardealul dela București”. Cei chemați trebuie să-și facă datoria, ori așezând „Lupoaica” în altă parte a orașului, ori demontând monumentul maghiar și găsindu-i un alt loc decât centrul orașului.

Regele Matia, oricât ni s'ar spune că e de origine românească, n'a cunoscut în timpul domniei sale decât idealul ungurească.

Manevrele și podgoreni

Manevrele din toamna aceasta urmând a se ține în regiunea de podgorii a județului, data începerii manevrelor coincidând cu data culesului viilor, Sindicatul Viticol al jud. Arad a intervenit la Marele Stat Major al armatei cerând amânarea cu 15 zile a manevrelor, pentruca podgoreni să fie forțați a face culesul fără vreme.

La memoriul înaintat de Sindicatul Viticol Arad cu No. 97 Marele Stat Major a răspuns astăzi:

No. 2951—19—9—924 Ministerul de Război Marele Stat Major Secția III-a către Sindicatul Viticol Arad.

La No. 97. Am onoarea a vă face cunoscut că, s'a dat ordine ca exercițiile să fie astfel organizate, încât să nu aducă pagube populației.

Din ordin. Șeful Secției a III-a: Colonel (ss) ST. IONESCU

Comunismul în Cehoslovacia

Eiarele „Vezkov”, „Narodni Listy”, „Ceskoslovo” și „Narodni Osvozozezi”, citează rezoluția luată de congresul al V-lea al celei de a treia internațională, prin care angajează secțiunea comunistă cehoslovacă să meargă umăr la umăr cu iredențiști, împotriva integrității republicii Cehoslovace. Aceste ziare constată că suntem în fața unei ostilități declarate împotriva statului și astfel fiind partidul comunist cehoslovac trebuie să declare fără echivoc, dacă este preparat sau nu să execute efectiv ordinul venit din Moscova. Răspunsul care îl va da, va dicta statului măsurile eventuale de apărare.

Reportaj

Intrunirea partidului Național-Liberal la Sântana

După terminarea festivităților, cari au avut loc la Nădab, festivități despre cari am vorbit, pe larg în numărul nostru de ieri; dl general Văitoianu, ministrul comunicațiilor — însoțit de un mare număr de amici politici — a plecat, cu automobilele, dela Nădab la Comlăuș și Sântana.

Aci în Sântana, a avut loc o întrunire politică la care — deși era zi de lucru — a luat parte peste o mie de țărani. Primirea făcută generalului Văitoianu a fost impozantă, printre numeroși asistenți fiind un mare număr de șvabi, care au făcut dlui ministru o vie manifestație de simpatie. La această întrunire a luat cuvântul dl general

Văitoianu, care a făcut celor de amănunțit expozeu politic, apelând la daritatea și încrederea partizanilor cerea la bun sfârșit a întregului propus.

Au mai vorbit domni: dr. Dem. putatul Dârlea și doi țărani, a căror ne scapă.

După întrunire, dl ministru Văitoianu a ascultat plângerile țărănilor din Sântana, cărora le-a promis tot sprijinul necesar pentru a-și putea realiza însoțit de prietenii politici, a vizita din comuna Sântana, unde a primit juri dela directorii respectivi.

Sărbătorirea generalului Berthelot la Arad.

Banchetul intim dat de dl prefect al județului în onoarea ilustrului oaspe francez

Luni 22 Septembrie la orele 8 seara, d. l. I. Georgescu, prefectul județului, a dat — în cinstea dlui general Berthelot — un banchet oficial, intim, în locuința sa la care a luat parte domni: general Berthelot, inginer Dubois — un bun amic al generalului, — A. Văitoianu, ministrul Comunicațiilor; Al. Constantinescu, ministrul de Domenii; Radovici, prefectul jud. Făgăraș; Cristian Tomulescu, deputat; Dârlea, deputat; Bărsan, deputat; Groza, deputat; generalii: Ernest Broșteanu, comandantul Corpului de grăniceri; Scărișoreanu, comandantul Diviziei I

cavalerie; adj. Manu, comandantul zoanei cu doamna; dr. Ispravnic cu Zamfir Filoti, prefectul poliției cu dr. Demian, Mărcuș și Orezeanu, cu doamna. Banchetul a durat două ore noaptea, când d. general Berthelot și inginer Dubois, a plecat și de aici luând acceleratul spre reșți. La gară oaspeții au fost întâmpinați de oficialitățile locale, care au luat la banchet.

Artistice - Culturale

A apărut „Societatea de Măine” Revistă săptămânală pentru probleme sociale și economice cu următorul cuprins: Probleme Culturii: Un spirit nou... Ion Clopoțel. Politica Externă: Rusia și gurile Dunării. (Latura principală a conflictului nostru latent cu Rusia) N. Dașcovici. Progrese științifice: Sirea și petrolul (un capitol de știință românească) Victor Stancu. Probleme sociale: Structura societății bucovinene în între de Unire Traian Brăileanu. Actualități: Dealungul frontierei Ion Clopoțel. Septembrie Al. Ciura. Zootehnic și aristocrație H. Traudafir. D.scuții Literare: Ion Dongorozi (La hotarul dobrogean) Gh. Bogdan-Duică. Din dicționarul greseliilor de limbă (către) Axente Banciu. Probleme Economice: Convențiunile cu Ungaria Ion I. Lapedatu. Expoziția zootehnică dela Cluj Pavel Green. Cauzele deprecierii valutare S. Dioms. Cronici diverse: Aflarea unor cărți necunoscute ale lui Tit Liviu. — Pentru răspândirea cărții. — O expoziție Kossuth. — Mancionii pentru pace. — O conferință religioasă internațională la Sinaia. — Nesiguranța funcționarilor publici. — Teza României la Liga Națiunilor. — Viața la Reghinul săsesc. — Vitilitatea bisericii. — Aforismele prezid. Coolidge.

Desvelirea monumentului Vladimirații intrușilor; Tabula rasa; Avram Iancu; Dușmăniile personale; tiure de cămașe, etc. etc.

Cluj, redacția și administrația: P. Vodă No. 16.

A apărut: „Progresul Român” („The Romanian Progress”) cu cuprins: Generositatea bolșevică, Antronic; Cele două păsărele, J. tradusă de V. D. Bradul; Rolul mamei în societățile românești, Paul Pres. Gen. U. S. R. A.; Păcatul Adam A. Prie; Rolul femeii în Mărioara Velcelean; Ochi sbrastri Ertimie Săliște; Școala politică a Aurel Gaciman; Din lumea întregdor (Pozzie); E. aternina Pitiș; din vorbirea Pres. C. Coolidge; din vorbirea dlui John W. Davis; Canton. — Această revistă apare în Cănton (America), fiind singura românească care apare actualmente în Statele Unite ale Americii.

Pentru a controla lui Einstein

Se fac, în America, mari pregătiri auspiciile Universității din Chicago a controla teoria lui Einstein. Unul mai importante experimente va fi o dată, într'adevăr, din fașii de lumină pe același parus dreptunghiular, în opuse, unul posedă viteza mai mică decât celalalt. În acest scop se va pune un aparat special de măsurare și studiat un sistem anume de oglinzi și așezate în cele patru unghiuri.

Un comunicat oficial asupra situațiunei din Basarabia

Liniște perfectă domnește în tot ținutul

Ministerul de interae a dat eri următorul comunicat: În ziua de 12 Septembrie un număr de 30 de bandiți veniți pe mare în sudul Brărabiei, au atacat localitatea Nikolaevska la orele 12 din zi, izolând comuna prin tăierea firelor telegrafice și telefonice și omărând pe primar, pe soția sa, doi jandarmi și un locuitor.

populația pentru a asocia populația lor de banditism și a o ridica condițiunile de viață.

Trimitându-se trupe din Ismail urmărirea și capturarea bandiților, care au fost pretutindeni restabilită.

Populația a dat autorităților un hotărât, la descoperirea complicității restabilirea ordinii.

Acești bandiți au mai prădat pe negustorii veniți la târg și încercând trei căruțe cu mărfuri le-au ascuns în bălțile din regiunea Losic.

În lupta cu bandiții o parte de căzut iar restul au fost capturați.

În zilele de 15, 16, 17, 18, 19 și 20 Septembrie aceiași bandiți susținuți de complicită, ce-i aveau în această regiune din Tatar-Bunar, au atacat satele Cișmeaua-Nerușani, Galilești, jefuind și terorizând po-

Ancheta a stabilit că ei erau cu arme și muniții introduse în această regiune. În momentul de față este perfectă liniștea în toată regiunea. Autoritățile continuă cercetările.

A doua Olimpiadă a corurilor bănăţene

— Corespondenţă specială —

Chisău, 23 Sept.

Concursul de coruri s'a ţinut şi în anul acesta fruntaşa comună bănăţeană Chisău (Timiş), în ziua de 21 Sept., în bisericeşti ortodoxe.

Participat corurile din judeţ, bisericeşti (Chisău) dirijate de Drăghiciu.

Corul „Junimea“ (Chisău), dirijat de Patriciu.

Corul bisericesc (Belint), dirijat de Miclea.

Corul bisericesc ortodox (Budint) dirijat de Const. Cartalescu ec.

Corul bisericesc gr. cat. (Budint) dirijat de Gh. Căpetanu, ec.

acordată premii:

1. un admirabil drap. l. naţional, în două grea, a fost acordat corului gr. cat. Budint, care a excelat prin cântarea „Răsăritul Banatului“, compoziţie de Gh. Căpetanu.

2. II-lea a obţinut corul „Junimea“ Chisău, dirijat de dl. Patriciu, care a cântat „Dorul Ardealului“, de Popoviciu.

3. III-lea s'a dat corului bis. gr.

cat. dela Budint, dirijat de dl. Gh. Căpetanu.

S'a distins prin cântarea „Soldatul libertăţii“.

Corurile bisericeşti dela Belint şi Chisău n'au luat parte la acest concurs, dar ele au cântat numai corul bisericesc dela Chisău, condus de iscusitul ţăran Ioan Dragăchiu a fost mult sărbătorit. Acest cor de peste 70 de ani a împlinit cu deosebită vrednicie misiunea de propagator al culturii noastre naţionale.

Corul bisericesc dela Belint a făcut o adevărată furoare cu „Vrem Banatul întreg“, o admirabilă compoziţie (text şi melodie) de ţăranul N. Miclea dela Mercina, conducătorul corului.

Jurul a fost compus din dnii: Const. Savu, ziarist, fost deputat, Barău prof. şi Barb. D. C. Savu, a ţinut o frumoasă vorbire. Dsa a avut accente vibrante despre patriotism şi solidaritate. O entuziastă vorbire a ţinut şi dl. Zamfirescu (Bucureşti) dela „Casele Naţionale“.

A urmat apoi dansul. Lume foarte multă din întreg Banatul.

INFORMAȚIUNI

Regina Maria la Galați

Azi, Marți dimineața la orele 8.20 sosește cu trenul de Iași venind din Basarabia d. Hary Britani deputat și ziarist englez însoțit de încă alți doi ziașiști d. Dear și Lavran. În gara locală se va face oaspeților englezi o frumoasă primire. Vor lua parte autoritățile locale împreună cu consulatul general englez. Oaspeții vor vizita portul după care vor face o excursie pe Dunăre. Se vorbește că odată cu d. Hary Britani va sosi la Galați incognito Regina Maria. În prezent Regina Maria însoțește pe ziașiști străini în călătoria ce o fac.

Balul ziaristilor romani

Biletele pentru balul ziaristilor romani din Arad — care va avea loc în seara de 28 Septembrie — în sala de sus a restaurantului „Crucea Albă“ au fost puse în vânzare la librăria „Diecezană“. Cei interesați sunt rugați a se grăbi să și procure biletele de intrare, venoscându-se că nu s'a făcut și nu se vor face nici un fel de invitații speciale.

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincă, să ne încunoștiințeze imediat când văd o neregularitate în privința primirei regulate a ziarului nostru.

— Onorații noștri abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască a-și aduce conturile în ordine.

Furt

În noaptea de 18—19 Sept., indivizii necunoscuți au furat din grădina dela femeia Biro Carolina din Dud o cantitate de 30—40 kgr. nuci, în valoare de 300 lei. Cazul se cercetează de jand. Plut Rațiu Ioan șeful postului jandarmi Dud.

Descoperirea unui complot comunist în Balcani

Sofia, 22. — Ministrul de interne bulgar a declarat ziaristilor că din luna Mai comunistii se agită pentru a provoca o mișcare în Bulgaria. Guvernul posedă dovezi că ei preparau revoluția pentru Septembrie. Numeroase bande de briganzi s'au unit cu comunistii și făceau propagandă în sate pentru răscoală din Septembrie. Din documentele care au fost confiscate reiese că ordinul venea dela Moscova și că pentru prepararea răscoalei se cheltuiau sume enorme.

Agitatorii comunisti primeau 10,000 de leve pe lună, iar conducătorii câte 80,000, pe când membrii bandelor primeau 5000 și gratificații pentru fiecare asasinat. Avem dovezi că la 5 Septembrie comunistii trebuiau să înceapă acțiunea lor prin două lovituri. Două grupuri federaliste trebuiau să intre în Bulgaria din Grecia și din Serbia. Din fericire această nenorocire a putut fi înlăturată din timp.

Fosta d-nă Capșa s'a strangulat

O știre care a impresionat viu societatea bună bucureșteană s'a răspândit ieri dimineață în Capitală. Cu câțiva ani în urmă, d. Ștefan Capșa, unul dintre conproprietarii cofetăriei din Calea Victoriei, a luat în căsătorie pe d-na Adrienne Breguet, directoarea cofetăriei.

Imprejurările familiare cari sunt trecute sub o lesne de înțeles discreție, au turburat noua căsnicie chiar din primele ei epoci.

În cele din urmă d. Ștefan Capșa a cerut despărțirea, care i-a fost dată de justiție încă de acum 8 luni.

Dna Adrienne Breguet a fost iremediabil dezolată de acest divorț. Dna Adrienne Breguet continua a conduce cofetăria și a locui la hotel Capșa. În ultimele zile, reaua dispoziție a directoarei era ușor observată de toată clientela. Ochiul ei mereu surzătorii erau dese întunecați de lacrimi și de umbrele intristărei.

Eri dimineață, dna Breguet n'a apărut la serviciu. Personalul, alarmat de această absență, au dat de veste la hotel. Ușa camerei locuită de dna Breguet era închisă și la chemările de pe culoar, nici un răspuns nu se auzia din odaie. Cu ajutorul poliției, ușa a fost forțată. Privirile celor care au pătruns înăuntru au căzut asupra unui spectacol înfiorător.

Dna Adrienne Breguet se sinucisese, strangulându-se cu sârma unei lămpi electrice portative. De moartea tragică acestei deosebit de simpatice figuri s'au interesat toți cei ce au cunoscut-o.

Cinema

x „Drumul spre fericire“, filmul cei se rulează de câteva zile la cinema „Apollo“, precum ziceam, face senzație. 6 seri de rulat, șase succese complete, o casă plină și un public mulțumit. Numele însuși de Griffith spune mai mult decât am zice noi și acesta este numele englezului care e aranjatorul acestui film și a tuturor filmurilor frumoase și de valoare. Partea primă a filmului va rula până Vineri. Filmul e compus din două părți. Bilete se pot cumăra oricând și în avans la casa de bilete de avans a cinematografului „Apollo“. În acest film joacă Dillian Gish o artistă americană cu mare renume, care peste mii și mii de neacuzări își frânge și smulge sorții sale un „drum spre fericire“.

x „Sonia e un film, o dramă de senzație ce face senzație la „Urania“. Astăzi, Miercuri, se va rula pentru primădată la „Urania“ această dramă din revoluția rusă, care ne arată secretele dela curtea țarului și o serie de conjurațiuni contra familiei sale, așa cum lumea noastră până acum nu a mai văzut. În actorii din această dramă sunt fela actorilor de film din lumea întreagă.

Filmul acesta e precedat de un umoresc în două acte. Ceva nou, atracție, ce nu s'a mai văzut până aci. Începutul la 6 ore, la 7.30 și la 9 ore seara.

Plecarea dlui ministru Văitoianu

Eri la orele 3 dl. ministru Văitoianu, a părăsit Aradul — cu acceleratul de Timișoara — plecând la București, unde astăzi 24 Septembrie va trebui să prezinte un consiliu de miniștri. În timpul zilei de eri dl. ministru, a avut importante consfătuiri cu dl. I. I. Georgescu, prefectul județului.

Preoții din jud. Arad decorați

Cu ocazia festivităților din ziua de 22 Septembrie au fost decorați cu „Răsplata muncii pentru școală și biserică“ cl. I. următorii preoți din jud. Arad: Romul Nestor, Mihail Nicolae, Stana Simion, Felnean Valeriu, Evuțian Ioan, Popescu Ioan, Mihail Augustin, Codrean, Bujor Palș, Pop Aurel, Turic Gheorghe, Popescu Adrian, Leuca Filip, Nemet Petru, dr. Felea și Mircea Pavel.

Cu aceiași decorație cl. II au fost decorați următorii preoți: Ardelean Ioan, Popa Dumitru, Oancea N., Pele, Petru, Popescu, Oanceanu, Ilie Chebeleu, Balta Nicolae, Giurgiu Avram, Stănjăan Ioan, Cociuban Ioan, Nica Liviu și Ispas Ioan.

Alte decorații

Cu ocazia inaugurării școlii primare din Nădab, au mai fost decorați ieri dd. Augustin Gitta procuror în Arad și dr. Vics, ambii cu Coroana României în gradul de ofițer, primarul Pavel Bonta din Iucu, cu Coroana României în gradul de cavalier.

Personale

D. dr. Ștefan Albu, s'a reințors din concediu, reluându-și consultațiile între orele cunoscut.

D. dr. Memetea, s'a înapoiat din străinătate — unde a fost în concediu de studii — reluându-și consultațiile, între orele cunoscute, la locuința sa din strada „Moise Nicoară“.

D. dr. S. Herson, s'a înapoiat din străinătate, reluându-și consultațiile în orele obișnuite — la locuința din Piața Catedralei No. 3.

Rectificare

Din multe greșeli de tipar ce s'au strecurat în corespondența noastră din Nădab, asărută în numărul de ieri rectificăm numele fruntașului țăran Bautean Florea, care a binevenit la gară pe generalul Berthelot.

Dela poliție

Arestarea unui recidivist

Comerciantul Mărcuș Ioan din strada Mărășești No. 41 a reclamat — nu de mult — poliției că individul Pandache Ioan Pa escrocat cu suma de 15.000 lei, care sumă îi fusese încredințată pentru diferite cumpărături de mărfuri.

Cel reclamat fiind arestat, cu actele dresate în regulă a fost înaintat parchetului, care însă, nu știm din ce motive l'a pus în libertate.

În ziua de 10 Septembrie comerciantul Mărcuș a venit din nou și a reclamat poliției că magazia sa din strada Mărășești Nr. 41 a fost spartă, furându-i-se mărfuri în valoare de 8000 lei. Cazul fiind lăsat sub cercetare de către comisarul Drăghiciu, secundat de către agentul Zeveluță, cu ocazia unei percheziții la domiciliul lui Pandache, multe din mărfurile furate au fost găsite acolo. I s'au dresat — din nou — actele convenite, înaintându-se parchetului.

Prinderea unor spărgători minori

Soția lui Gheorghe Horvat din strada Oituz Nr. 120, a reclamat poliției, că indivizii necunoscuți s'au introdus în locuința i — cu chei potrivite — furându-i bijuterii în valoare de 60.000 lei.

Draghiciu fiind cercetat de către comisarul Drăghiciu, ajutor de către agentul principal Stefan Rastig, s'a reușit a se pune mâna pe autori, cari sunt doi minori din localitate.

Parte din obiectele furate au fost găsite la cei doi mici hoți, și parte la soția lui Leuca Ștefan. Toți trei au fost înaintați parchetului.

Dela congresul studenților din Varșovia

Varșovia, 22. — Comisiunea numită de congresul Federației internaționale a studenților a decis să înființeze la Varșovia un birou internațional pentru schimbul de publicațiuni.

Ciocnirea din stația Valea lui Mihai

Trenul de marfă No. 4630 de Sămbătă 20 spre duminică 21 Septembrie sosind în stațiunea Valea lui Mihai a ciocnit un grup de vagoane garate în stație și a produs deraierea a șase vagoane încărcate și slărâmarca alior patru vagoane. Trei din aceste vagoane erau încărcate cu lemne de foc și unul cu cărbuni de lemn.

Accidente de persoane nu au fost, iar linia s'a deplasat pe o distanță de 100 metri. Ciocnirea a fost provocată din faptul că trenul a fost primit pe linie fără ca împiegatul de mișcare și acarul să se fi convins dacă ea e liberă. Organele cfr au deschis o anchetă.

Descoperirea unui complot monarhist în Budapesta

Au fost arestați aici trei fosti ofițeri germani, cari purtau diferite documente, dovadă că erau agenți ai lui Ludendorff și Hitler, însărcinați să organizeze în Ungaria, în Bavaria și Prusia, o acțiune monarhistă militantă. De asemenea, a mai fost arestat principalul agent al lui Ludendorff baronul Karl von Turmann. Agenții lui Ludendorff se buziau, spre a-și asigura planurile lor, pe sprijinul partidului „Apărătorii rasei“.

Se știe că șeful organizației acestui partid, Gombos s'a căsătorit cu o germană și că șeful fracțiunii parlamentare a „Apărătorilor rasei“, Erkhard, e de origine germană.

Președintele consiliului, contele Bethlen, a dat diferite instrucțiuni tinzând să asigure o grabnică represiune a acestor acțiuni.

Invenția d-lui Radu Ursu

Primim numeroase asigurări din toate părțile, că invențiunea „Ursu“ a dlui Radu Ursu, coafar în Arad, are însușirea miraculoasă de a opri căderea părului și de a păstra până la adânci bătrânețe această poadoabă trupească a noastră. Invenția a fost admisă ca foarte utilă din partea ministerului și o recomandăm cu căldură cititorilor noștri. După atâtea încercări streine, dovedite nefolositoare, credem că leacul găsit de coaforul român va aduce o mare binefacere oamenilor. Dl Radu Ursu stă pe strada Eminescu, nr. 2.

Amnistie generală în Jugoslavia

BELGRAD, 22. — În urma propunerii ministrului de justiție, consiliul de miniștri a adoptat, și regele a semnat decretul acordând amnistia generală pentru toate crimele și delictele care cad sub dispozițiile codului penal și a legii de apărare națională. S'a făcut excepție pentru delictenții care au fugit și pentru aci care au participat direct la acte teroriste. Această măsură urmărește curățirea terenului și inaugurarea unei ere nouă de împăcare a spiritelor în regiunile care au fost mult timp sfâșiate de lupte politice sângeroase.

Ministrul de justiție a deschis eri la Zagreb congresul jurișilor jugoslavi. La acest congres iau parte 400 delegați din tot regatul.

Cel mai rușinos acord

Așa califică Lloyd George tratatul anglo-rus

Londra. — Răspunzând criticilor ce i adusesse ministrul igieniei, Wheatley, Lloyd George a declarat:

— „D. Wheatley este de sigur persoana cea mai puțin îndreptătită să apare tratatul anglo-rus. El și d. Possonby s'au silit anul acesta să pue în picioare cele două soiuri de acorduri, cari sunt cele mai rușinoase și mai onoroase din câte a cunoscut vre-odată istoria.

Cât despre svonul că liberalii n'ar împărtași punctul meu de vedere, dați-mi voce să spun că șeful partidului, d. Asquith împărtașește în întregime părerea mea și că la fel este numai cu colegii mei din Camera Comunelor, dar cu toate organizațiile liberale din Anglia“.

La sediul partidului liberal se declară că punctul de vedere oficial cu privire la tratatul anglo-rus, nu s'a schimbat: acest tratat este considerat tot ca o Convenție rușinoasă.

Cetiți și răspândiți Tribuna Nouă

BON pentru un ANUNȚ de publicat la rubrica **Mica Publicitate**

23 Sept. 1924

Un proces criminal senzational în Timișoara

Banda Perici în fața justiției. — Mai tare ca Terente

„Terentului“ i se scrie din Timișoara: Octombrie vor începe la tribunalul din Arad dezbaterile marelui proces al lui Belin Branco, și alți nouă bandiți.

cel mai senzational proces ce se ține în Banat de peste un sfert de veac

„Banda Perici“ sunt cunosute tătăhă crimele comise de banda lui Mantu, cu toate că șeful a fost împușcat de un rival în Bolvașnița, acum două luni, bandiții nici până astăzi n'au fost perși și în sub teroare întreaga regiune a Caraș Severinului. Banda este foarte organizată, avându-și ascunzătorii în regiunea Caraș-Severinului de unde atacă comerșii și alți oameni cu avere jefuindu-i.

„Banda Perici“ sunt cunoscut publicului și banditul Terent, care de asemenea terorizează regiunile și care nici până astăzi n'a ajuns în fața justiției.

În cursul dezbaterii vor fi ascultați un mare număr de martori și de păgubași și va lua parte și reprezentantul justiției iugoslave, care cere extradarea lor spre a fi trași la răspundere și din partea acesteia.

Despre cursul dezbaterilor, cari vor ține mai multe zile, și fața de cari se arată un deosebit interes din partea publicului din întreg Banatul, vom da amănunte la timp.

Adunarea secției clujene a partidului maghiar

Alegerea noului președinte, d. Remenyik Karoly. — Discursurile dlor dr. Varadi, dr. Fekete și Gombos. — Atacuri violente contra administrației românești.

Publicăm după ziarul „Infrățirea“ dela Timișoara dăre de seamă: Adunarea secției clujene a partidului maghiar a avut loc Duminică a. m. încăperile școlii partidului, st. Moților 18.

Președintele în funcție, d. Jozsef, a prezentat raportul de activitate și a spus că după cum se vede — nu e mare.

Primul vorbitor este dl advocat dr. Várady care aduce la cunoștința adunării moartea secretarului partidului, dr. Jozsef, precum și dimisia președintelui partidului maghiar, secția Cluj, dl Jozsef.

Primul Primar al Clujului din era maghiară, dl dr. Fekete Nagy Bela propune ca președinte. Adunarea primește cu entuziasm. Mai sunt aleși dnii dr. Elekes, avocat, ca jurisconsult al partidului, dr. Gombos, Cseh Jozsef, Gyalui Rozenn, comerciantul Szele Marton, etc. ca membri ai partidului pe circumscripții.

Dr. Remenyik mulțumește pentru cinstea cu care s'a făcut declarația și înaintat în fața adunării cultura maghiară cu adevărat primejduită“ (?—N. R.) Cere ungușă să nu facă deosebiri între aristocrații, țărani și țărani și nici între catolici, reformati, evrei, etc. „Cu toții suntem maghiari, (?—N. R.) spune d sa, iar dispoziția de clasă și confesională nu poate să strică națiunii.

Dr. Várady cere din nou cuvântul. Invită Statul român să ar asupri cultura maghiară. Ne aduce ca pildă doctrina lui Károlyi asupra chestiunii minoritare, și să adauge că ungușă cât timp au fost în putere n'au voit să știe de ea nimic. Astăzi însă, când aplicarea ei s'ar face folosul minorității maghiare, au desgroșat-o, înțelepțește, din negura uitării pentru a ne stăda cu ea.

Protestează contra guvernului care a răsturnat dreptul cetățenilor de a-și da copiii în școli de altă confesiune, ceea ce, după el, este un atentat la cultură și la libertate.

Propune — și adunarea primește — o

moțiune contra „politicii școlare brutale“ a statului și pentru o activitate intensă a partidului în această direcție, care activitate să nu se mulțumească numai cu deșteptarea opiniei publice

D. dr. Fekete Nagy Bela spune: Tot ungușă are datorii față de partidul maghiar și nimeni n'are dreptul să și le calce. Înțelegerea și relațiile bune cu celelalte națiuni de aici este primejduită adeseori prin apucăturile anumitor organe administrative cari învenează atmosfera. Absolutismul de azi din administrație aduce cu sine spolierea poporului. În schimb, administrația conștientă știe că ea este pentru cetățeni, iar nu viceversa.

Citește o moțiune contra neregulelor administrative. Populația este în fel și fel și canată și jefuită. Prăvăliile sunt șantajate de indivizi cari vând călindare, cărți, fac colecte sub tot felul de pretexte. Acești indivizi umblă din casă în casă, din prăvălie în prăvălie însoții fiind de polițiști. Populația este amenințată cu șicane administrative și terorizată să plătească suma cerută. (Cereți domnului Fekete dovezi concrete. Dacă se întâmplă asemenea cazuri, ele trebuie denunțate. Noi vom fi cei dnții cari vom cere pedepsirea vinovaților — (N. R.)

Protestează contra redactării firmelor de prăvălie în românește, deși nu sunt oprite nici cele ungurești. Ordonanța d-lui prefect al poliției că firmele să nu fie scrise într-o românească batjocurată, o consideră nedreaptă. „Poliția nu poate fi paznica ortografiei impusă de Academie“ — spune dsa.

Cere ca populația minoritară să nu trebuiască să respecte sărbătorile greco-ortodoxe. Ținerea prea multor sărbători este păgubitoare materialicește. Cu arborarea steagurilor încă se fac abuzuri.

Moțiunea se primește.

D. Gombos Beno citește un protest contra „nedreptăților“ reformei agrare, mai ales contra „legalităților“ în legătură cu exproprierea imobilelor din orașe și sate.

Adunarea discută chestiunea marelui adunări a partidului maghiar a cărei dată nu este încă fixată.

D. Remenyik declară adunarea închisă.

Lucrările Ligei Națiunilor

Conferința dezarmării

GENEVA, 21. — După câteva zile de întrerupere, Adunarea și-a reluat lucrările sub președinția d-lui Motta (Elveția).

Adunarea a luat cunoștință de raportul d-lui Scialoja (Italia) privitor la asistența judiciară acordată celor lipsiți de mijloace, adoptă unele propuneri asupra măsurilor de a se aduce la cunoștința publică anumite dispoziții legislative, de cari se pot folosi cei lipsiți de mijloace, precum și instituțiile, la cari se pot adresa acești nenorociți. Adunarea recomandă Consiliului să studieze modalitatea de a întruni o conferință internațională care să reguleze această chestiune.

Tratat de arbitraj între Elveția și Italia

D. Salandra (Italia) anunță adunării încheierea unui tratat de arbitraj general între Elveția și Italia, semnat la 20 Sept. în Roma. Acest tratat de arbitraj este unul din cele mai largi ce s'a semnat până acum, punând în aplicare principiile Societății Națiunilor.

D. Motta (Elveția) răspunde, că acest tratat conține o procedură de arbitraj în spiritul Ligei Națiunilor, și depășește chiar cadrele art. 36 din statutul Curții Internaționale, de oarece se aplică la toate diferențele, fără excepții. Adunarea, în urma propunerii d-lui Villegas (Chili) adoptă în unanimitate rezoluția prin care își exprimă satisfacția pentru încheierea acestui prim tratat de arbitraj.

Conferința dezarmării va fi în Mai 1925

Se așteaptă că până luni, Comisiunea a treia să fie în posesia lucrărilor Comitetului de 12, comitet special însărcinat numai cu studiul sancțiunilor și dezarmării. Ches-

tiunea arbitrajului este studiată de un alt comitet.

Conferința generală asupra dezarmării se crede că va fi convocată prin Mai, anul viitor. Germania și America vor fi în orice caz invitate.

Contra-revoluția din Georgia înăbușită

Paris, 22. — Se anunță din Georgia că revoluționarii au fost complect bătuți de armatele bolșevice cari au reîntronat regimul sovietic în toată țara. Resturile armatei contra-revoluționare au fugit în munți urmărite de aproape de detașamente de cavalerie.

Constantinopol, 22. — Comunicățiile cu Batum sunt tăiate de câteva zile. Trupele roșii întâmpină o serioasă rezistență în Georgia orientală. Căle ferată și șoselele sunt tăiate și în regiunea orientală.

Turcii în rândurile contra-revoluționarelor georgieni

Paris, 22. — Se anunță din Constantinopol, că numeroși ofițeri turci au luptat cu contra-revoluționarii georgieni, fiind lor fiind să formeze un mare imperiu turc, care să cuprindă Persia, Turkestanul, Georgia și Turcia, așa cum plănuse Enver și Djemal pașa care au fost asasinați de bolșevici.

Reprezentanții Cekei în Caucazia

Varșovia, 22. — În Caucazia, guvernul sovietic, rus a însărcinat cu executarea măsurilor de reopresiune pe cei mai cruzi șefi ai Cekei: Peters, matelotul Panratov și chinezul Lee.

Noua republică moldovenească de peste Nistru

Un articol al lui „Pester Lloyd“

Într'un articol închinat noii republici moldovenești la frontiera Basarabiei „Pester Lloyd“ scrie că prin cererea acestui stat în miniatură, conducătorii sovietici par a voi să creze României o sursă de noui neplăceri.

Ziarul din Budapesta reproduce declarațiile făcute de dl Vintilă Brătianu la Paris, și adaugă că din puținele informații parvenite asupra constituirii noului stat-tampon, reiese că el a fost înființat pe teritoriul vechiului guvernământ Cherson și că va avea

drept Capitală Odessa sau Nicolaiev, ambele porturi importante la Marea Neagră.

Organul oficial al noii republici se intitulează „Recolta Roșie“ și publică o proclamație a guvernului care relevă necesitatea de ase uni toate teritoriile moldovenești ale Rusiei în cadrul unui organism statal unitar, mărginit la sud de mare. După unele zvonuri, doi români din Basarabia s'ar fi aflând în capul guvernului provizoriu al noii republici.

CRONICA SPORTIVA.

„Cupa“ principele Carol, iar în posesiunea lui „Camp“ Două noi recorduri

Brasov, 20-21.

Înainte de concursurile naționale pentru campionatele țării, în Brașov s'a aranjat această emulare, la care însă nu s'au prezentat toți, și mulți dintre concurenții destoinici ai diferitelor cluburi. Cauza se explică prin faptul, că la 28 c. vor începe luptele pentru campionatele naționale la Cluj și din aceste motive s'au obținut să se poată prezenta în concursurile de Duminecă.

Cu toate că terenul nu ar corespunde pe deplin cerințelor sportive, s'au obținut câteva rezultate frumoase, cari dacă se repetă și în Cluj apoi sportul nostru a câștigat încă mult și pe acest tărâm. Storzbach din București sare în lungime 675 cm, David din Cluj aruncă discul la 44 m. iar Scarnegiu Brașov fuge bine în 100 și 200 m. atingând un timp foarte satisfăcător — numai dacă nu cumva s'a greșit la măsurarea timpului. Cupa i a revenit lui „CAMP“ deținătorul din anul trecut care și în anul acesta a luat cele mai multe puncte cu garda sa bună de atleți.

S'a observat absența clubului „Universitatea“ din Cluj. Dăm aci rezultatele tehnice obținute la acest concurs, care s'a defășurat în 2 zile:

- 100 m. Scarnegiu, Brașov 11 s.
- 200 m. Scarnegiu, Brașov 22.2 s.
- 400 m. Scarnegiu, Brașov 55 s.
- 1500 m. Wild, Camp 4 m. 35 s.

- 5000 m. Marton, Camp 17 m. 22 s.
- 110 m. garduri: Scarnegiu, Brașov 18 s.
- 400 m. garduri: 1. Scarnegiu B. 66 s.
- 4x100 stafetă: 1. Camp; 2. Olimpia Br.; 2. Brasovia.
- Salt în înălțime: 1. Marton Camp. 160 cm.
- Salt în lungime: 1. Storzbach 615 cm, record nou român. 2. Barabas 619 cm.
- Triplu salt: 1. Storzbach 12 m 88 cm.
- Greutate: 1. Pop Zorila 11 m. 75 cm.
- Disc: 1. David 44 m. 2. Pop Z. 40.45 m. 3. Spolarich 38.48 m.

Clasamentul final al societăților sportive participante la acest concurs este următorul: 1. Camp-Petresani. 2. Brașovia-Brașov. 3. Olimpia-Brașov. Au mai participat Colțea-Brașov. C. A. Cluj. St. Rom. București.

Campionatele naționale de atletică se vor ține la 27 și 28 Sept. c. adică Sâmbătă și Duminică în Cluj. În ziua cea dintâi sunt eliminatoarele iar în cea de a doua urmează finalele.

Economice.

Bugetul în curs și acordarea de credite extraordinare

Deși bugetul în care este alcătuit până la sfârșitul anului, totuși multe din departamente și-au epuizat de mult acest buget, cerând deschiderea de credite extraordinare pentru unele capitale. Ministerul de finanțe a trimis zilele acestea o adresă către toate departamentele, prin care le face cunoscut că nu mai poate deschide credite extraordinare. Cu aceasta ocazie, toate departamentele au fost sfătuite ca dela acele capitale unde prevăd oarecari excedente până la sfârșitul anului, acel prisos să fie trecut la capitalele deficitare, în așa fel ca să-și poată acoperi toate cheltuielile până la sfârșitul anului. În cece privește alcătuirea bugetelor pe anul viitor, s'a cerut tuturor ministerelor să-și alcătuiască de urgență bugetul interior al departamentului, care buget să fie divizat în 12 părți, pentru a fi în limitele posibilităților bugetului fiecărei luni să fie întrebuințat pentru luna respectivă. Aceste bugete interioare urmează a fi făcute cunoscute cât mai neîntârziat ministrului de finanțe.

Construirea marelui tunel „Teliu“ de pe linia Brașov-Nehoiș

Suntem în măsură a anunța că lucrurile de construire a tunelului „Teliu“ de pe linia în construcție Brașov-Nehoiș-Buzău continuă cu o deosebită intensitate.

Până în prezent s'au ridicat clădirile necesare personalului foarte numeros, al șantierului, magazii, depozite și o mare uzină destinată a primi toate materialele și dinamurile a furniza forța motorică pentru deschiderea acestui tunel, destul de important și care va fi cei mai lung din întreaga țară.

Pentru transportul pietrei necesare bolțirii acestui tunel s'a construit o linie ferată îngustă care leagă cariera aflată la câțiva kilometri depărtare de tunel, cu acest tunel.

Toate materialele și mașinile necesare au fost aduse pe șantier și se continuă cu activitate la montarea lor.

După cum se știe lucrările de sfredelire a acestui tunel au fost încredințate casei germane Berger.

Relațiile economice dintre Rusia și Ungaria

Agen. „Telegraphen Compagnie“ anunță următoarele:

„În legătură cu reluarea relațiilor diplomatice dintre Rusia și Ungaria ni se arată că ambele țări au hotărât să semneze în timpul cel mai scurt un tratat comercial.

Până acum, orice legături de afaceri între Rusia și Ungaria era imposibile. Acorduri mici, fără importanță și pe cale indirectă, existau între ambele state, dar nu corespundeau nevoilor comerțului.

Acum, Rusia va expedia în Ungaria uleiurile și le minerale, iar Ungaria va exporta în Rusia mașini agricole.

Acest aranjament prezintă avantajii mari pentru Ungaria, care până acum trebuia să aducă uleiurile minerale din România. Cum însă întreprinderile românești nu exportau decât uleiurile rafinate, rafineriile ungare au avut de suferit pagbe considerabile.

Legea minelor din România ar fi provocat împăcarea consorțiilor rivale

„Die Boerse“, cunoscutul ziar economic din Viena, publică următoarea știre:

„Între consorțiile mondiale de petrol Royal Dutch și Standard Oil care se aflau într'o luptă crâncenă de concurență pare că a intervenit un armistițiu. Motivul pare a fi fost nevoia realizării unei înțelegeri asupra așărării intereselor ambelor societăți, amenințate prin noua lege a minelor din România.

Se afirmă că acordul ar fi referitor și la respectarea reciprocă a drepturilor ambelor societăți în țările din America de Sud, unde în ultimul timp diferendele luaseră o formă acută.

Nu se știe dacă acordul se referă numai la obținerea de terenuri petrolifere sau și la desfacerea produselor în primul rând în Europa. Sforțările grupului Royal Dutch Schell Co. de a cuceri piața germană conduc la concluzia că acordul se referă și la piețele de desfacere.

Târgul din Lipsca

Târgul de piele și ghete n'a avut succes la început dar apoi a început să se desvolte și să aibe mulți vizitatori, chiar și negustorii străini s'au interesat de acest târg. S'au cumpărat mai mult mărfuri eficiente deși intenția expozanților era de a expune ghete elegante. S'au cumpărat în primul rând ghete solide și purtative pentru toamnă și numai în a doua linie s'au cumpărat ghete moderne.

Aprovizionarea C. F. R. cu combustibil

Direcțiunea generală cfr. a întocmit noi forme p'invitoare la înărcarea și circulația vagoanelor Ks. șablonate pentru cărbuni de Pietroșani și a vagoanelor Ks. șablonate pentru lignit de Doicești.

Astfel transporturile de cărbuni ce se încarcă la Pietroșani și Lupeni se fac numai cu vagoanele Ks. șablonate cu men-

ținea: Cărbuni de Pietroșani, după descărcare trebuiesc înărcate cu la Pietroșani.

Vagoanele Ks. de Pietroșani și goale între Pitești și Chitila-țin numai la trenurile No. 1811—1812. Pentru restul liniilor se vor da trenuri în circulație și de preferență directe, fără manipulații intermediare.

Pentru aceste vagoane stațiunile aștepta nici un ordin de vânzare decât ce un vagon Ks. cu șablon Pietroșani a fost pus la dispoziție expediat cu primul tren la Pietroșani.

Vagoanele Ks. pentru cărbuni de șani nu se vor putea abate sau nici un fel de mărfuri în drumul destinație, fără o aprobare specială.

Conform aprobării direcțiunii cfr. s'a admis în mod excepțional vagoanele Ks. pentru cărbuni de să fie abătute de stația Golești, la Schitul Golești cu lignit, mai pentru depozitele Pitești și Golești.

Afară de vagoanele Ks. afe-tate lor de Pietroșani și șablonate scop, s'a mai afectat încă nu 200 vagoane Ks. noi pentru transport de lignit regie dela Doicești și Lupeni.

Aceste vagoane nu pot fi sub motiv încărcate și întrebuințate transporturi și nici chiar în drumul inapoere la Doicești.

Devizele și val

R a d o r, 23 Septembrie.

Zürich: Deschiderea: 100

Berlin: 126.65 —

Amsterdam: 204 —

New-York: 528.75 —

Londra: 2356.50 —

Paris: 28 —

Milano: 2317.50 —

Praga: 1585. —

Budapesta: 69. —

Belgrad: 742.50 —

București: 267.50 —

Varșovia: 102.50 —

Viena: 7452.50 —

București închiderea: Paris 100

918, Berlin—, Newyork 204.—, MA

Zurich 38.80, Viena 28.50, Praga 6

pesta —

Valute: Napoleon 800, Marca de

145, lira turcească 115, font englez

francez 11.50, franc elvețian 38.—

drachmă 360, dinar 260, dolar 203—

austriacă 28.—, coroana maghiară

col 600, Marca polonă 34.—

Tipografia „Aradu“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A. ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)